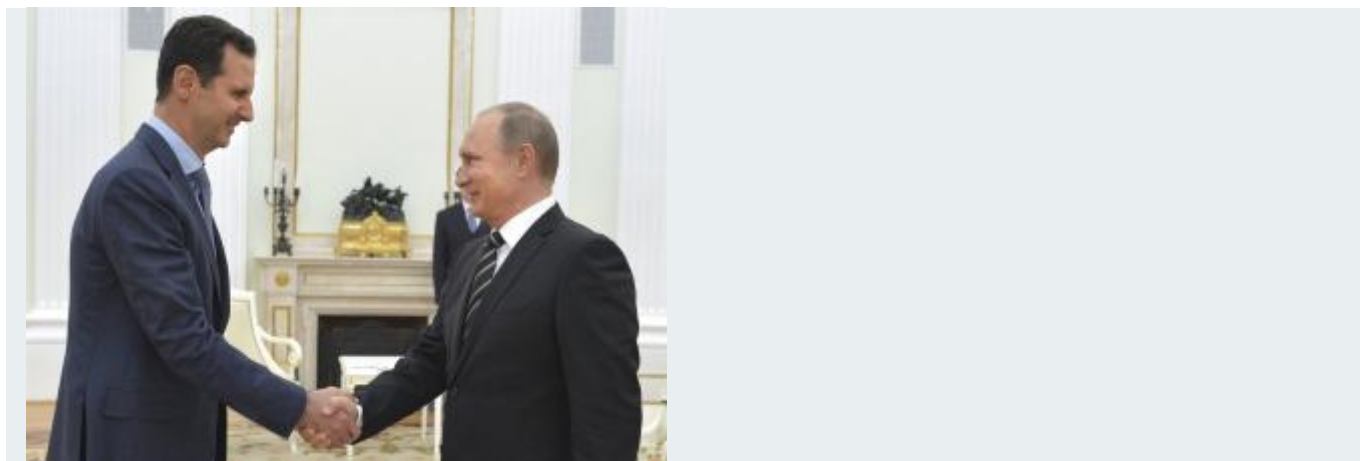

V Sýrii jsme teprve na začátku války

V diskusi o Blízkém východu na konferenci Valdajského klubu 19. až 22. října v Soči se experti na tento region shodli, že jeho krizi lze charakterizovat především jako otřesy identity a zdejších států. Bývalý izraelský velvyslanec v Kyjevě i v Moskvě Zvi Magen pak v rozhovoru říká: „Toto není stejný Blízký východ jako před pár lety.“

Pokud někdo věřil, že blízkovýchodní krizi lze relativně snadno vyřešit, mohl se po rozpravě na toto téma v rámci konference Valdajského klubu 19. až 22. října v Soči vesměs za účasti politiků z dané oblasti a odborníků přesvědčit, že jeho představy mají ke skutečnosti daleko. Jasně se totiž ukázalo, že tomu tak není.

Jak prohlásil jeden z odborníků na oblast Blízkého východu z ruské diplomacie, celý tento region je sebedestruktivní. Zvláštní nebezpečí spočívá podle něho v tom, že věci už mají vlastní dynamiku, navíc tato oblast nebyla ani dříve známá hledáním kompromisů. Mluvíme o situaci, ve které se setkává vnitřní syrská krize, iránsko-saúdská konfrontace a také rusko-americká rivalita.

Podle britského experta na danou oblast čelí Blízký východ rozkladu a v tradičním smyslu zde lze momentálně považovat za státy jen Írán a Izrael. Poukázal také na skutečnost, že padne-li zde konkrétní režim, vede to dle dosavadních zkušeností i ke zhroucení samotného státu.

Podle jeho názoru se USA nepoučily ze svých dřívějších chyb a vše spěje spíše k rozdělení než k urovnání. Kartami navíc řádně zamíchal Islámský stát, jenž je podle saúdských názorů „ještě horší než křesťané“. Krizi navíc zvyšuje fakt, že velmocí svádějící zástupnou válku se staly otroky ambicí místních mocností, a proto se může snadno stát reálným cílem zabránit nejčernějším scénářům.

Syrský konflikt

Shoda panovala rovněž v tom, že Rusko pracuje současně na vojenském i politickém urovnání. To ostatně dokazuje kromě bleskové návštěvy syrského prezidenta Baššára Asada Moskvy také jednání ministrů zahraničních věcí Ruska, USA a Saúdské Arábie. Subjekty, které jsou v blízkovýchodní krizi přímo zaangażované, kladly důraz na rozdílné věci.

Izraelský účastník vyzvedl význam spolupráce velmocí s místními hráči. Velvyslanec Íránu zkoumal příčiny posílení Islámského státu včetně odpovědnosti Západu, zatímco známý egyptský spisovatel připomněl, jak by bývalo potěšilo Saúdskou Arábii, kdyby se zhroutil také Egypt. Podle něho je Sýrii třeba zachovat, jinak by mohla nastat ještě vážnější situace než v Afghánistánu. Znamý palestinský politik pak vylíčil křivdy svého národa, přičemž z jeho slov jasně vyplynulo, že i v této otázce lze očekávat pouze stupňující se napětí.

Vstup Ruska vtáhl strany zainteresované v syrském konfliktu do vynucené situace. Kromě vojenské aktivity vzrostla i diplomatická. Zatímco ta první má za cíl vytvořit jednu z podmínek řešení – rovnováhu sil –, druhá se týká dialogu mezi vnějšími mocnostmi a může vést až k dohodě mezi stranami syrského konfliktu.

Této syrské partii s mnoha aktéry se věnoval i rozhovor s izraelským analytikem, vědeckým pracovníkem telavivského Institutu pro studium národní bezpečnosti a bývalým izraelským velvyslancem v Kyjevě i v Moskvě Zvi Magenem. Ten v něm mimo jiné prohlásil: „Na Sýrii v její předválečné podobě můžeme zapomenout. Můžeme hovořit o jakési malé Sýrii, do které patří pásmo podél pobřeží obývané převážně alavity a dále oblasti okolo měst Homs, Hamá a Damašek.“

ČESKÁ POZICE: Současná fáze syrského konfliktu bývá charakterizována různě. Například se můžeme setkat s tvrzením, že začala válka za mír. Souhlasíte s tím?

MAGEN: Upřímně řečeno, není mi úplně jasné, jaké ruské snahy přesně stojí za současným bombardováním. Je známé oficiální vysvětlení, nicméně v otázce války a míru je k němu každopádně třeba přistupovat s výhradami.

Samozřejmě, že mám určitou představu o pozadí událostí, ze kterého vynecháme konspirační teorie, podle nichž se velmoci na všem dohodly předem. Vážně bych bral dvě verze – snahu o záchranu Asada a rozdrčení Islámského státu, přičemž může Rusko zároveň dokázat, že je světovým hráčem.

Zvi Magen, izraelský analytik, vědecký pracovník telavivského Institutu pro studium národní bezpečnosti a bývalý izraelský velvyslanec v Kyjevě a v Moskvě.

ČESKÁ POZICE: To už dokázalo...

MAGEN: Částečně ano, ale nesmíme zapomínat, že jsme teprve na začátku války. Tato válka ani zdaleka nemá za cíl pouze posílit ruský globální vliv. Jde o mnohem komplexnější záležitost. Otevřením této druhé fronty může Putin zároveň řešit nerovnováhu, která se kolem Ruska vytvořila, ukrajinskou krizi, problém sankcí i vnitropolitické otázky.

ČESKÁ POZICE: Navíc se Moskvě podařilo skvěle vytipovat okamžik, kdy může tuto frontu, která není ani zdaleka prosta rizik, otevřít.

MAGEN: To je pravda, proto se také první fáze této choulostivé akce odehrává nanejvýš efektivně. Rusko si může připsat jako jednoznačný úspěch, že si tímto zásahem vydobylo, když už ne sympatie, pak alespoň respekt ostatních účastníků.

ČESKÁ POZICE: A tím, že Rusko do tohoto konfliktu vstoupilo, rovněž udělalo jasno, na jakých frontách se tento konflikt odehrává. Je třeba přiznat barvu, aby vyšlo najevo, kdo s kým je. Když už jsme u toho: S kým je Izrael?

MAGEN: S Izraelem! Izrael, mohu-li to tak formulovat, byl vždy součástí západního bloku, ale zároveň udržuje vyrovnané vztahy s Ruskem. Moskva nemůže ani nyní podceňovat zájmy Izraele, který je v tomto regionu z vojenského hlediska mocností číslo jedna.

ČESKÁ POZICE: To ani nepodceňuje. Vždyť ihned po zahájení vojenských akcí přijal ruský prezident Vladimir Putin izraelského premiéra Benjamina Netanjahua.

MAGEN: To je pravda a obě strany se snaží najít společný jazyk. Navzdory tomu zůstává faktem, že přítomnost Ruska v regionu zájmy Izraele neposiluje.

ČESKÁ POZICE: Má tato partie příliš mnoho hráčů?

MAGEN: Ano, a to Izrael v určitém smyslu omezuje, neboť se tím zkomplikoval také postup proti teroristům, kteří ohrožují jeho bezpečnost. Nad Sýrií totiž přece jen létají ruské stroje.

ČESKÁ POZICE: Mám tomu rozumět tak, že ruská přítomnost omezuje pole působnosti Izraele?

MAGEN: Abychom se vyhnuli případným nedorozuměním: pokud bude chtít Izrael udeřit, udeří. Je však třeba sladit všechny kroky. Především z vojenského hlediska. Stejně jako se Moskva dohodla na koordinaci pohybu ve vzdušném prostoru s Washingtonem. Izrael s ohledem na koalici vytvořenou Moskvou zajímá spíše posilování radikální šíitské osy. Izrael je trochu vklíněn mezi šíity a sunnity, což pro něj není právě příznivá situace.

ČESKÁ POZICE: Izraelský premiér Netanjahu ale obdržel od Moskvy určité záruky...

MAGEN: Doufejme, že ano, Rusko se však nebude s Izraelem domlouvat o svých strategických cílech, koneckonců je to přece jeho válka.

ČESKÁ POZICE: Když už mluvíme o Blízkém východě, pak je jasná ještě další věc, která se Izraele rovněž velmi dotýká, a sice - jak také ukazuje dohoda o Íránu -, že monopolizace klientského statusu už nefunguje a vzrostl požadavek na nové patrony. Nemůže být Rusko jedním z nich?

MAGEN: Toto není stejný Blízký východ jako před pár lety. V uplynulých letech nastaly obrovské změny. Zhroutily se režimy, zmizely státy. V regionu je obrovská negativní aktivita. Islamisté posílili. I Rusko proto musí vědět, na nakolik nepevnou půdu se vstoupilo.

ČESKÁ POZICE: Jak dál? Jak bude vypadat Blízký východ, řekněme ode dneška za rok?

Její podoba bude do velké míry záviset na tom, jak se sílám za Asadem podaří dohodnout s povstalci podporovanými západní koalicí. Jsme svědky takzvané zástupné války, ve které proti sobě stojí Západ a Rusko, a jedním z cílů současného bombardování je rozbít protiasadovskou opozici a poté ji donutit zasednout k jednacímu stolu.

To je však pouze jedna strana příběhu, neboť současně se vede urputný boj o vedoucí postavení v regionu. Jedním z klíčových hráčů je Írán, který může díky aktivitě Moskvy v regionu posílit vlastní pozice, na druhé straně Saúdská Arábie a Turecko s USA za zády jen sotva dopustí vytvoření takzvaného šíitského pŕlměsíce.

V lehké situaci nejsou ani vnější hráči, neboť USA by se nejradyji stáhly, což ale nemohou. Vedle nich je tu, i když možná ne natolik výrazně, také Evropa, NATO a Čína. Nikoli náhodou, neboť tento region má mimořádný význam a bude se v něm rozhodovat o dalším osudu mezinárodních vztahů.

Gábor Stier

Zdroj:

http://ceskapozice.lidovky.cz/v-syrii-jsme-teprve-na-zacatku-valky-d79-/tema.aspx?c=A151101_210728_po zice-tema_lube

Autor: [Peter](#)

Vytvořené: 04/11/2015 - 11:00:00

Upravené: 13/11/2015 - 2:25:57

Publikované: 05/11/2015 - 11:00:00

Zobrazené:
990 krát

Vytlačené
180 krát